

Norges petroleums- finansielle kompleks

DAGENS NÆRINGS LIV MORGEN
28.11.2013 Side 43

Forfatter: Innlegg, Forskning

Norges petroleumsfinansielle kompleks kan true demokratiet, slik president Eisenhower advarte om at USAs militærindustrielle kompleks gjorde for vel 50 år siden, skriver professorene Peter M. Haugan og Gunnar Kvåle.

Vi stilte i debattinnlegg i DN 19. november spørsmål ved om petroleumsforskning med formål å finne eller utvinne mer olje og gass er etisk forsvarlig. Vi påpekte blant annet rollen til det Statoil-finansierte Vista-programmet for å fremme slik forskning.

I kommentarer i DN 21. november av Knut Bjørlykke og Kristin Vinje virker det som de begge overser det faktum at rundt 80 prosent av reservene som fossilindustrien har kartlagt og planlegger å utvinne, må bli liggende i grunnen om vi skal ha rimelig sjanse for å unngå en global oppvarming på mer enn to grader, et mål som Norge har sluttet seg til.

Verdens største og mest omfattende prosess noensinne for å evaluere kunnskapsstatus innen et forskningsfelt, konkluderer med at fossil energiproduksjon må reduseres raskt for å kunne nå dette målet og oppnå en bærekraftig utvikling.

Fossilfrie alternativer, særlig sol, er på uhyre rask fremmarsj verden over. Hvis vi mener at universitetene bør drive fremtidsrettet forskning, er det på disse områdene vi trenger mer kunnskap.

Virksomhet som tar sikte på å finne og utvinne mer fossile brennstoff når fossilindustrien allerede nå satser for fullt på å utvinne fem ganger mer enn verden kan tåle, anser vi å være uetisk. Det blir derfor også etisk problematisk å binde opp ressurser ved universiteter og forskningsinstitusjoner til program for å øke oljeutvinningen.

Bjørlykke kan få rett i at olje og gass vil forbli en betydelig energikilde i mange år ennå, i alle fall er det få signaler om annet i forslaget til statsbudsjettet for 2014. Oljedirektoratets siste prognoser viser at produksjonen fra norsk sektor vil øke frem mot 2020 basert på dagens kjente reserver og teknologi.

I Statoils siste perspektivrapport legger selskapet til grunn prognoser som sier at verdens produksjon først vil falle etter 2040. Men Statoil unnlater å nevne at om dette skjer, vil den globale temperaturstigningen bli på tre-fire grader, høyt over vippepunktet for en irreversibel klimautvikling med katastrofale konsekvenser.

Alle ansvarlige mennesker, forskere så vel som politikere, forstår at dette må unngås.

USAs president Eisenhower advarte i sin avskjedstale i 1961 mot det militærindustrielle kompleks og et tett interessefelleskap og samarbeid mellom statlig militær virksomhet og privat våpenindustri. Han mente at dette var en trussel mot demokratiet, siden beslutninger og prioriteringer med store politiske ringvirkninger ble fattet i organer som ikke er underkastet demokratisk kontroll.

Vi mener det er grunn til å stille spørsmålet om vi i Norge i dag opplever en tilsvarende trussel fra

interessefellesskap og samarbeid mellom private oljeselskap som Statoil og offentlige finansielle interesser.

Innleggene fra Bjørlykke og Vinje overser dette aspektet og underslår klimaeffektene av fullt kjørt i petroleumsvirksomheten. De bekrefter at det er på høy tid å reise spørsmål om hvordan man skal forholde seg til det vi kan kalle det petroleumsfinansielle kompleks i Norge.

Innlegget fra Kirsti Strøm Bull og Nils Chr. Stenseth på vegne av Det Norske Videnskaps-Akademi (DNVA) i DN 26. november illustrerer dette komplekset. De hevder at det er forskersamfunnets plikt å forske på olje så lenge vi har oljeproduksjon. Det er overraskende at de ikke synes å forstå den uheldige særstillingen og store påvirkningskraften som Statoil har både gjennom finansiering og styring av norsk forskning.

Ved å fokusere på teknologi og metoder for økt fremtidig oljeproduksjon gir DNVA et aktivt bidrag til å forlenge fossilalderen.

n Peter M. Haugan, professor, Geofysisk institutt, Universitetet i Bergen, og Gunnar Kvåle, professor emeritus, Senter for internasjonal helse, Universitetet i Bergen

© Dagens Næringsliv

Les også

[BT.Magasinet Helse for alle - drøm eller virkelighet? forskerprofil/Gunnar Kvåle](#)

Bergens Tidende - 04.12.2004

[Ny klimapolitikk nå!](#)

Aftenposten - 09.10.2013

["Rimelig god chance til å lykkes" Snuing av "Kielland" fortsetter Stavanger. Snuingen av "Alexander..."](#)

Aftenposten - 02.09.1983

[Vis flere](#) ↕